

ЕКОНОМІКО-СОЦІАЛЬНІ ВІДНОСИНИ В ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СФЕРІ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Тези доповідей
VI Міжнародної науково-практичної конференції
(9–10 травня 2024 року, м. Львів)

За загальною редакцією
Наталії ПАВЛЕНЧИК

Львів
ЛДУФК ім. Івана Боберського
2024

СУЧАСНА БЕЗПЕКОЛОГІЯ: ТЕОРЕТИЧНИЙ БАЗИС

Василь Лутюк
аспірант

Хмельницький національний університет (Україна)

Наталія Гавловська
доктор економічних наук, професор

Хмельницький національний університет (Україна)

Безпека є важливою у багатьох сферах суспільних відносин у будь-якій країні, потребою і людини, і спільноти людей, і соціально-економічної системи будь-якого рівня. Безпека (англ. security) як загальнонаукова категорія має різні тлумачення, що різняться, хоча в деяких випадках і незначно, за мірою завершеності й сукупністю використовуваних ознак.

Поняття «безпека» в різноманітних значеннях (воєнна безпека, громадська безпека й порядок, державна безпека, національна безпека) розтлумачено у Законі України «Про національну безпеку України».

У загальному сенсі безпека об'єкта є результатом захисту від реалізації реальних або потенційних загроз (іноді захист від потенційних загроз треба розпочинати, не очікуючи їхньої реалізації), яка спричиняє небезпечні ситуації, шкоду або інші негативні наслідки.

У часткових контекстах безпека може означати безпеку особистості, безпеку діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, безпеку її функціональних видів (безпеку даних, безпеку фінансів тощо).

Безпека є предметом дослідження в багатьох науках (технічних, природничих, суспільно-гуманітарних та ін.).

Попри те, що в наш час поняття «суспільний договір» часто використовують політологи, журналісти, громадські діячі, соціологи, історики, воно залишається доволі абстрактним, оскільки жодних фізичних доказів існування суспільного договору немає – це не документ, який можна задекларувати, підписати й потримати в руках. По суті, це неписаний кодекс правил для співіснування влади й суспільства, за умовного укладання якого народ делегує певну частку своїх прав і свобод управлінцям, які можуть розпоряджатися ними на законодавчому рівні, в обмін серед інших позицій на гарантування безпеки життя, діяльності, розвитку людей, спільнот, підприємництва й підприємств [1].

Змістової наповненості визначення категорії «безпека» набуває лише за умови зазначення конкретного об'єкта безпеки. Таких об'єктів чимало: підприємництво, діяльність підприємства, соціально-економічної системи тощо. У проведеному дослідженні конкретним об'єктом безпеки є безпека діяльності підприємства. Вибір об'єкта безпеки зумовлено таким:

- діяльність підприємства охоплює всі процеси й операції, які виконують для досягнення її цілей (отримання прибутку) завдяки задоволенню потреб споживачів і клієнтів (розроблення продукту, його виробництво й просування на ринку, комунікації зі всіма причетними до діяльності підприємства суб'єктами зовнішнього середовища тощо);
- види діяльності підприємств різноманітні (виробництво продукції, виконання робіт, надання послуг);
- діяльність підприємства є сукупністю її функціональних видів (виробнича, обслуговуюча, збутова, маркетингова, фінансова тощо), кожен з яких може стати об'єктом загрози, реалізація якої спроможна вплинути на безпеку інших функціональних видів діяльності підприємства;
- успішність і результативність діяльності підприємства оцінюють переважною мірою його фінансовими показниками, але їхнє значення залежить від того, чи перебуває підприємство у стані безпеки, чи такий стан порушений.

Надання гарантуванню безпеки діяльності підприємства статусу мети діяльності зумовлено значними змінами в зовнішньому й внутрішньому середовищі діяльності підприємств. Зміни, що відбулися й відбуваються в економіці майже всіх розвинених країн, зумовили актуальність гарантування безпеки у всіх видах діяльності підприємства. Значна частка цих змін становить загрози діяльності підприємства, реалізація яких, якщо їм не протистояти, може викликати серйозні негативні зміни в діяльності підприємства, від усунення яких або адаптації до них підприємство може зазнати суттєвої шкоди.

Зміни негативного характеру як наслідки реалізації загроз можуть виникати в будь-якому виді діяльності підприємства – у виробничій, фінансовій, економічній, технічній, технологічній, зовнішньоекономічній, інноваційній тощо, а джерелом загроз діяльності підприємства можуть бути не лише навмисні або ненавмисні дії суб'єктів зовнішнього середовища, а й зміни в законодавстві, поява принципово нових продуктів і технологій, а також такі обставини, як розпочата рф війна в Україні.

Поняття «безпека діяльності підприємства» є багатобічним. Для розкриття його змісту використано захисний підхід.

Захисний підхід в економічній безпекології має процесний характер, що передбачає послідовне виконання дій за відповідними етапами, і орієнтований на:

- передбачення появи потенційних загроз і динаміки розвитку реальних загроз;
- запобігання потенційних й обмеження реалізації реальних загроз (за можливості), яка може викликати негативні зміни в діяльності підприємства (його функціях, операціях, активах, процесах, комунікаціях тощо);
- розроблення, ресурсне забезпечення й системне виконання комплексу дій, що в сукупності становить один із напрямів безпекозабезпечуваної діяльності підприємства.

Такий підхід загалом відповідає сучасним реаліям розвитку безпекології.

Список використаних джерел

1. Подольська І. Суспільний договір: чи існує таке в Україні? URL: <https://zbruc.eu/node/108791>